

Müller Staffan
Zinkvägen 5
793 41 INSJÖN

S 2007

Fåglar i Leksand

En tidskrift av Leksands Fågelklubb

Pris 40 SEK www.fagelklubben.leksand.nu

Nr 3, ÅR 2007

Redaktionen

Ansvarig utgivare:

Staffan Müller 073-322 23 45

Redaktör/Layout

Martin Linzie 073-048 54 54
Triogatan 8
656 36 Karlstad
e-post: martlinz100@student.kau.se

Medlemsregistret:

Henry Pollack 0247-40964
Klockarvägen 4
793 41 Injsön
e-post: zyq693p@tinet.se

Utgivning och medlemskap:

Tidskriften utges av Leksands Fågelklubb och utkommer 4 nummer per år, varav 2 tidningar och 2 programblad.

Pris: 40 kr

Tryckt av: Strands Tryckeri ©

Medlemmar erhåller tidskriften gratis.
Medlemskap i Leksands Fågelklubb kostar 120 kr/år

Familjemedlemmar och ungdomar (ej fyllda 21 år) betalar 40 kr/år

Avgiften sätts in på

Pg: 438 26 34-6

Bg 456-4373

c/o Leksands Fågelklubb

Innehåll

3. Ordföranden har ordet.
4. Vinterfågelmatning
6. Inventering av Lom i Dalarna
8. Slaguggla Varg.
10. Fiskmås övervintrar i Danmark
11. Dalarnas egna Havsörnar
12. Förändringar i Fågelfaunan
15. Plantera Cembratall
16. Kungsörnsprojektet i Dalarna hade möte
17. Rare Birds
18. Minnesvärt Kjell Wallberg
19. Minnesvärt LEO
20. Upprop för Lavskrikan
21. Memorabilia
22. Insändarbilder
27. Nya Medlemmar!
28. Projekt Pilgrimsfalk år 2007
38. Hemsidan, och Svalan
39. Organisation

Hjälp oss skydda värdefull natur i Leksand!

Leksands Naturvårdsfond

Pg. 449957-0

Ordföranden har ordet...

Vår ändligenatur

Leksand är en av få kommuner i landet som har egna naturreservat. Sett till innevånarantalet kanske vi ligger främst, i riket, med de naturreservat som bildats genom åren. Ett 10-tal områden är skyddade och vi har fått spännande marker att vistas i: Hundhagen, Klibberget, Digerberget och Nybodalen är några av de kommunala reservaten.

Från början var det stor positivitet och glada tongångar varje gång vi invigde ett reservat. Idag börjar även några av våra politiker att dra öronen åt sig och tycker att det räcker med reservat i kommunen.

Tyvärr vill jag påstå att de kritiska rösterna har fel. Alla våra kommunala reservat utgör tillsammans med statens skyddade områden (Granåsen, Kägelberget m.fl.) och skogsstyrelsens biotopskydd och naturvårdsavtal (som är ett temporärt skydd av vissa marker) idag mindre än 1 % av den totala skogsarealen i kommunen. Då skall vi betänka att skogsnäring själva har kommit överens om att minst 5 % av all skogsmark bör skyddas för att den biologiska mångfalden skall kunna bevaras. Inom seriösa forskarkretsar har man kommit fram till att det krävs minst 15 % skyddad skog för att vi inte skall riskera att utarma delar av faunan och florin. Sveaskog som är landets i särklass största skogsägare, har gått ännu längre och kommer nu att spara 20 % av sitt totala skogsinnehav i hela landet.

Eftersom Leksands kommun inte innehåller så värst mycket gammelskog och urskog (faktiskt inget av det sistnämnda), får vi finna oss i att inte få så mycket skog sparad som vi önskar.

Resurserna läggs i andra kommuner med mer skyddsvärd skog än vår. Vi får nog acceptera att 5 % -nivån (dvs. det som är norm för alla skogsskiften i landet) är rimlig för oss.

Som alla förstår återstår det mycket naturvårdsarbete innan vi har nått målet.

Det skall bli spännande att följa såväl det statliga som det kommunala naturvårdsarbetets utveckling i framtiden. Länsstyrelsen har flera objekt som ligger på tur att bli naturreservat: Ilpos skifte vid Dala Järnavägen och Korantberget i Östra Leksand är på gång redan nästa år och sen vet jag att de har flera objekt på gång.

I synnerhet idag är det viktigt att var och en stödjer de projekt som är på gång eftersom en skogsavverkning 2007 innebär en dammsugning av hygget (ris och grenar blir till biobränsle) och fågellivet därmed inte har någon större möjlighet att finna föda i dagens avverkningsområden.

Låt oss hoppas på att skogsindustrin också inser att skogen är en ändlig resurs och inte överdimensionerar sin utbyggnad av pelletsfabriker, massaindustri och sågverk så att framtida konflikter kan undanröjas.

Sen får vi se om det räcker med naturvårdshänsyn för fåglar, djur, insekter, svamp och örter och alla andra organismer som skall vara med och dela på kakan!

Staffan Müller

Omslag: Bogdan Persson
Storskrake (Mergus merganser)

Vinterfågelmätning

Staffan Müller

Dags för vinterfågelmätning!

Ängesten över att sommaren är förbi avhjälps enkelt med ett aktivt skådande även under vintermånaderna.

Redan i augusti infinder sig längtan till vinterutfodringen i Hundhagen.

Frågor som jag ställer mig: Kommer gråspetten tillbaks?
Är stjärtmesarna åter stationära vid foderbordet?

Har den "skitigt" bruna svartmesen överlevt sommaren?

Visst är det härligt att ha något att se fram emot.

I år bedrivs det en offentlig utfodring på flera olika ställen.

Hundhagen i Helgnäs
Dragsångarna
Flymyrkojan i Östra Leksand
Vägskalet vid Dala Järnvägen
Gryssenstugan
Kägelberget vid Djursjön

Limsjön vid Norsbro

I år är det Ulla Britt Larsson, Tommy Snarf och Agneta Joon Timblad som hjälper mig med utfodringen på olika ställen.

Du förväntas också hjälpa till på din hemmaplan!

Trädgårdsutfodringen skapar liv i omgivningarna och fåglarna sprider en sån glädje för dem som håller på, så att jag tror att denna uppmaning följs av många medlemmar i Fågelklubben.

Talgbollar och späck finns att köpa på varje dagligvaruhandel.

(Gillas av mesar, hackspettar, kråkfåglar inkl. nötkråkan)

Solrosfrö finns också i alla livsmedelsaffärer och på Granngården. Jfr priserna!

(I stort sett alla trädgårdens vinterfåglar)

Hampfrö kan man köpa i småpåsar eftersom det inte går åt så mycket av den varan som också är dyrare än de andra fröerna.

(Aptitliga för alla fåglarna men föredras av små finkfåglar, typ siskorna)

Havre finns hos många bönder och också på Granngården och är det billigaste fröet.

(Mest gulsparr och pilfink samt gråsparr och duvor)

Jordnötter har blivit allt mer populärt och finns att köpa i nästan alla livsmedelsbutiker. De får dock inte vara saltade! (Favoritföda åt merparten av fåglarna, gynnar ex.vis stenknekk)

Frukt som äpplen och päron brukar kunna finnas utsorterade i varje mataffär. Fråga din affär om Du kan få hämta skämde frukter, även de allra mest skamfilade frukterna gillas av fåglarna. (Trast, sidensvans och tallbit samt mesar gillar frukterna)

Övrigt som ex.vis ostkanter och bröd kan förvaras i en speciell "spiralpåse" som finns att köpa där det finns foderautomater.

Min rekommenderade fågelröblandning består av:

20 % havre, 60 % solrosfrö, 10 % hampfrö och 10 % jordnötter.

Talg och frukt lägger man ut allt eftersom.

Ytterligare tips kan vara att spara frukt och bär på träd och buskar!

Har Du en trädgård, kan Du plantera bärande buskar som gillas av fåglarna.

Kardborresnår och andra "vinterståndare" gillas av siskor och steglits.

Fågelholkar är ju inte bara bra under häckningssäsongen utan kan också vara fina övernattningsutrymmen under den bistra vinternatten.

Lycka till med din vinterutfodring och välkommen till kommunens utfodringsplatser!

Foto: Peter Windergren

Nötväcka *Sitta europaea*

2007 års inventering av Storlom och Smålom i Leksands kommun

Ingela Spegel-Nääs

2007 års inventering innefattar både storlom och smålom har även utökats med ett antal sjöar tack vare att fler intresserade inom Leksands fågelklubb har deltagit i inventeringsarbetet. Inventeringen är ett projekt inom Leksands fågelklubb och ingår även som tidigare år i Svenska lomföreningens/ Projekt LOM, riksomfattande inventering av storlom och smålom i landet. De sjöar som inventerats på storlom är Kollsjön, Israelsjön, Långsjön, Yxen, Olsnäsviden i Siljan, Molnbyggen, Gränsen, Gryssen, Sången samt Östansholmsviken i Siljan.

I samtliga sjöar återfanns ett stationärt par och i Olsnäsviden även två stora ungar, en stor unge i Molnbyggen samt en stor unge i Sången. Antalet lyckade häckningar är alltså tyvärr inte så stort vilket ofta har sin orsak i att vattennivån i sjöarna höjs för mycket under ruvningsperioden. Boet som storlommen reder direkt vid vattenbrynet blir då översvämmat. I Siljan med vikarna i Olsnäs och Östanshol förekom även fler adulta storlommen vid flera tillfällen. I Östansholmsviken kunde jag ofta se en grupp på 6 storlommen fiskande simma förbi.

De sjöar som inventerats på smålom är Åstjärn, Byrviken i Siljan, Igeltjärn samt St. Lindtjärn. I Åstjärn inventerades en adult smålom samt ett bo med två ägg. Dock gjordes ingen ytterligare inventering för att se om häckningen blev lyckad.

I St. Lindtjärn återfanns ett par med en stor unge och i Byrviken inventerades en adult smålom troligen fiskande i viken.

Smålommen som är mindre än storlommen häckar i små tjärnar. Storlommen behöver större sjöar med längre startsträcka för att kunna lyfta från vattenytan samt landa. Smålommen storlommen bygger sitt bo på höga grästuvor i kanten av vattnet och flyger sedan till större fiskrika sjöar för att fiska och hämta mat till sina ungar.

Leksands fågelklubbs ambition är att ytterligare öka antalet inventerade sjöar och vi skulle behöva fler intresserade som kunde ta hand om minst en sjö. Själva inventeringsarbetet är enkelt och ger fantastiska naturupplevelser på köpet. Det som behövs är en bra kikare, tid att besöka sjön vid tre tillfällen i juni, juli och augusti, samt lite tålmod.

Så tveka inte utan hör av dig till mig!

Ingela Spegel- Nääs. Tel. 0247-50514 eller via e-mail: ingela.spegel-naas@leksand.se

Storlom (*Gavia arctica*)

per@rommebild.se
Foto: Per Leijström

Slaguggla och varg

Staffan Müller

Sällan har väl slagugglan varit så alert som under vårvintern i år. Lite omotiverat, kan tyckas, med tanke på att det alls inte var något speciellt sorkår i vår kommun. Lika fullt hördes slagugglan hoa på åtminstone 10 platser runt om i Leksand. Sista helgen i mars vek jag som brukligt några dagar för goda vänner från södra Sverige. Just den tidpunkten sjunger fortfarande ugglorna och det är hög tid för hackspettsexkursioner. Om hackspettsäventyret kunde Du läsa om i föregående nummer av Fåglar i Leksand; Vi hade ju alla 6 tänkbara arterna under en och samma dag, vilket är anmärkningsvärt även för hårdskådare.

Vad jag inte berättade om i nr1/07 var lördagskvällen som vi också vek för Sveriges Ornitologiska Förening/SOF's styrelse som var samlade hos Åke Persson i Borlänge. På deras önskelista stod främst "slaguggla och vargyl". Uppkäftig som man är, antog jag utmaningen och tog den trygge Tommy Snarf från Bjursås till hjälp under ett par dagar, för att försöka "holma" in vargarna som han visste befann sig trakterna av Östra Leksand vid den tidpunkten. Lyckligtvis blev det nysnö som hjälpte till under spårningen av vargen och under lördagen gjorde Tommy ett antagande om att vargen skulle befinna sig i ett berg nära Lungsjöån. Således begav vi oss ut i skymningen och lyckades hänga in såväl sparvuggla som pärluggla i det sista kvällsljuset.

När vi närmade oss Ollasbodarna, mötesplatsen med SOF, var det mörkt, vindstilla och stjärnklart. Alltså, det var en perfekt förutsättning för lyssning!

Snart nog drog en ny sparvuggla igång nära oss och med härmning kom den så nära som ett 30-tal meter ifrån oss. Pärugglan satte också igång, liksom slagugglan som dovt hördes på några hundra meters håll.

Foto: Bogdan Persson

Varg (Canis lupus)

Varg från Järvsö Zoo

Efter 20 minuter drog också vargen sitt första tjut för kvällen och under den närmsta halvtimmen fick vi höra vargen yla ett par tre gånger från kanske två kilometers håll. Efter någon timme var allt tyst i skogen.

Sen kom SOF!

Olyckligtvis blev de försenade och gick miste om allt spännande den kvällen.

Men "mitt" sydsvenska gäng och Tommy Snarf och jag, fick en oförglömlig upplevelse den sista lördagen i mars 2007!

Vilken livskvalitet; Tänk att på beställning kunna leverera "slaguggla och vargyl" från Leksandsskogarna!

Foto : Bogdan Persson

Slaguggla (*Strix nebulosa*)

Fiskmås från Mjälgen övervintrar i Köpenhamn

Bogdan Persson

Det var en av de få riktigt soliga dagarna den gågna sommaren som som Martin Linzie och jag bestämde oss för att ta oss ett dopp i sjön. Det var den 16 juni 2007. Det skulle senare visa sig bli mitt enda dopp den sommaren. Valet föll på den lilla tjärnen i byn Mjälgen i Hårdasbygden, med det lite lustiga namnet "Stortjärn". Stortjärnen är verkligen inte stor, men jag antar att det finns en Liltjärn, eller Småtjärn någonstans i byn och därav namnet.

Nåja, väl framme möttes vi av två fiskmåsar som vilade på flytbryggan en bit ut i sjön. Jag kom att tänka på att jag i likanande situationer har lyckats komma måsarna väldigt nära, bara jag inte stack upp ur vattnet för mycket. Simmare kan ofta komma bara några få meter ifrån en mås på en brygga. Det var värt att försöka smyga sig fram i vattnet med kameran och kanske få några bilder. Sagt och gjort. Tog min lilla Canon S3 IS och vadade ner i den "stora" tjärnen. Mycket riktigt, måsarna var inte särskilt oroade till en början och jag lyckades få hyfsade bilder på denna ofta så skygga fågel. Trots att den är en mycket vanlig fågel som lever nära inpå människan, är fiskmåsen inte alls lättfotograferad. Man kan råka komma nära den, men så fort den lägger märke till att man betraktar den, ja då sticker den. Så är det med flera andra fåglar som lever mitt ibland oss människor. Skatan är ett annat exempel. De två måsarna på bryggan stack de också, men först efter att jag fått en del av de bilder som jag ville ha.

Väl uppe på torra land granskade jag bilderna i den lilla displayen på kameran. Först då upptäcker jag: Den ena måsen är ringmärkt! Inte nog med det. Man ser tydligt koden på den lila ringen: 7MF. Jag har länge varit mycket intresserad av ringmärkta fåglar. Det är så spännande att få reda på fåglarnas ursprung och ålder. Att läsa av en ring och skicka in koden till Riksmuseet bidrar dessutom till forskningen. Det här verkade jättespännande, eftersom ringen var en sk färgring och knappast hade sitt ursprung hemma i trakten. Något liknande färgeringsprojekt fanns ju inte i Leksand, så vitt jag kunde veta.

Enligt rutinerna skickades uppgifterna till Riksmuseet i Stockholm.

Det visade sig inte vara helt enkelt att spåra upp ringen. Bilderna lade jag dessutom ut på www.artportalen.se (Svalan) och fick så småningom kontakt med Kjeld Pedersen från Danmark. Han kände igen ringarna i det ringmärkningsprojekt som han bedrev, även om den lila ringen egentligen skulle varit röd. Men, det var ett problem han kände till. Ringen som är gjord av plast ändrade färg.

Foto: Bogdan Persson

Fiskmås (*Larus camus*)

Fallet var löst:

Fiskmåsen 7MF hade ringmärkts den 4 mars 2003 i SVANEMØLLEBUGTEN i Köpenhamn. Den var då i ålden "2Y" (vilket jag antar motsvarar den svenska beteckning 2K, dvs andra kalenderåret). Måsen var således kläckt 2002 och har hunnit bli 5 år gammal då den fotograferades. Koordinaterna för ringmärkningsplatsen är 55.43N; 12.35E, om någon skulle vara intresserad av att se platsen på exempelvis "Google Earth". Hamnområde är det i alla fall. Avståndet mellan ringmärkningsplats (övervintringsplats?) och det förmodade häckningsområdet är 575 km.

Ska bli spännande att se om måsen återvänder till Mjälgen nästa sommar. Förmodligen häckar den i trakten. Kanske rentav vid själva tjärnen. Jag håller ögonen öppna och tubkikaren och kameran i högsta beredskap. Fast det ska man ju alltid göra. Även ett litet dopp kan ge ett oväntat och spännande fynd. Det är sådant som gör en extra krydda till oss som håller på med fåglar.

Dalarnas egna havsörnar vid utfodringsplatsen i Leksand.

Bogdan Persson

Havsörn P076 från trekullen 2002. Fotograferad den 18 november 2007 i Leksand

Den 30 november 2004 kunde Hasse Nydahl rapportera om en ringmärkt havsörn vid utfodringsplatsen i Leksand. Örnen hade inte sets hos oss tidigare och visade sig så småningom härstamma från Dalarnas första havsörnskull sedan ett helt sekel tillbaka. Den var alltså kläckt år 2000 och fyra år gammal då den lästes av i Leksand. Den gången uppehöll sig örnen i trakten endast ett par dagar innan den drog vidare.

Nu har det hänt igen. En unge ur trekullen från 2002 på samma lokal, kunde läsas av i Leksand den 18 november 2007. Örnen är i sin sjätte vinter och på väg att bli könsmogen. Vi hoppas att den stannar i Siljanstrakten och går till häckning. Varför inte i Leksand? Örnen hade för övrigt sällskap av ytterligare två artfränder. Den ena var en lappländsk örn i sin tredje vinter, medan den andra var omärkt och troligen av ålder 4V, eller möjligen 5V.

"Havsörnen hör hemma i Siljan och vi håller tummarna att den snart återerövrat Dalarnas hav".

Förändringar i fågelfaunan

Staffan Müller

Vem saknar inte ortolansparven och vem gläds inte åt nötkråkan?

Ja, fågellivet förändras och vi skådare får uppleva svängningar i faunan som är svåra att följa. Det finns vissa strukturella förändringar i vårt samhälle som kan förklara förändringarna i fågelpopulationerna, de är ju mer lätta att förstå, men andra variationer är mer oförutsägbara.

Med de strukturella förändringarna, menar jag bl.a.

- Klimatförändringar; Varmare klimat, förändrad nederbörd etc.
- Skogsbrukspolitik; Större hyggen, mer högstubbar, körskador, mer gran ist.f. tall etc.
- Jordbrukspolitik; Färre nöt, mer häst, utdikning av odlingslandskapet etc., renbete
- Energipolitik; Vindkraftverk, minikraftverk, biobränsle och övrig träflishantering etc.
- Naturvårdspolitik; Rovdjuren, naturreservat, färre sjörestaureringar, mer friluftsliv, etc.
- Ideella strategier; Holkbygge, vinterfågelmätning etc.
- Samhällsplanering; Urbanisering, bebyggelse, trafik etc.

Med utgångspunkt från en möjlig samhällsutveckling (med tanke på de ovan angivna punkterna), skall jag nu drista mig till att försöka göra en spekulation över några fågelarters förändring i framtiden. Det kommande scenariot gör inte anspråk på att vara baserat på en vetenskaplig grund, utan är bara en amatörmässig reflektion över vad som kan bli konsekvenserna av dessa strukturella förändringar.

Populationsförändringar

Klimatförändringarna är den kanske mest svårförutsägbara parametern att tolka.

Om det blir varmare i landet och kanske nederbörden kommer att öka blir naturen ganska förändrad även hos oss. Lövträdsinslaget blir mer differentierat. Det blir mer ädellövinslag i våra skogar. Ek och bok och de andra värmeälskarna koloniserar marker som tidigare var vigda för al, björk, sälg och rönn. Granskogen kommer att trängas ut till förmån för tall (trots det jag noterat under "Skogsbrukspolitiken").

Insektsfaunan kommer också att förändras. Fler arter kommer att invadera och födan ökar för de arter som gillar de nya arterna. Andra insekter och småkryp drar sig norr ut och decimeras.

Hur blir det då?

Vinnare

Beroende på vilken typ av förändring som sker med småkrypen kommer vissa arter att gynnas. De insektsätande arter som verkar mest stabila och robusta idag, är vissa mesar, flugsnappare och sångare. Även några arter i trastsläktet får nog ett stort tillskott i menyn och kommer att öka i antal, också med tanke på att vintrarna tenderar att bli mildare. Även några våtmarksberoende arter kommer sannolikt att öka, kanske fler än dem som minskar i antal.

Men som sagt, det är bara klimatförändringarnas tänkbara konsekvenser, inte vad som händer med fåglarnas biotoper i stort, som spekuleras om i det följande:

+ Häger, rördrom, svart stork, grågås, skedand, årta, rödhuvad dykand, brunand, brun kärnhök, lärkfalk, vattenrall, rörhöna, sothöna, strandskata, mindre strandpipare, rödspov, svarttärna, turkduva, turturduva, skogsduva, hornuggla, kattuggla, nattskärna, kungsfiskare, gröngöling, trädlärka, försärla, svart rödstjärt, svarthakad buskskvätta, törnsångare, grönsångare, kärrensångare, rörsångare, kungsfågel, s-v flugsnappare, grå flugsnappare, mindre flugsnappare, entita, stjärtnes, pungmes, skäggmes, nötväcka, törnskata, nötkråka, råka, kaja, sommargylling, pilfink, hämpling, steglits, gulhämpling och stenknäck.

Svartvit Flugsnappare
(*Ficedula hypoleuca*)

Foto: Bogdan Persson

Foto: Bogdan Persson

Grönbena (*Tringa glareola*)

Förlorare

Eftersom jag spekulerar i att granskogen får svårt i ett varmare klimat, är det framför allt denna biotops fåglar som kan tänkas ta stryk.

Robusta, "väderbitna" fågelarter som väl tål kargare klimat, men klarar konkurrensen med invasionsarter sämre:

- sädgås, stenfalk, grönbena, skogssnäppa, gluttsnäppa, brushane, skrattnås, gråtrut, slaguggla, lappuggla, hökuggla, pärluggla, jorduggla, gråspett, tretåig hackspett, sidensvans, björktrast, rödvingetrast, kungsfågel, talltita, lappmes, varfågel, lavskrika, kråka, bergfink, gråsiska, grön-siska, tallbit, lappsparv och videsparv.

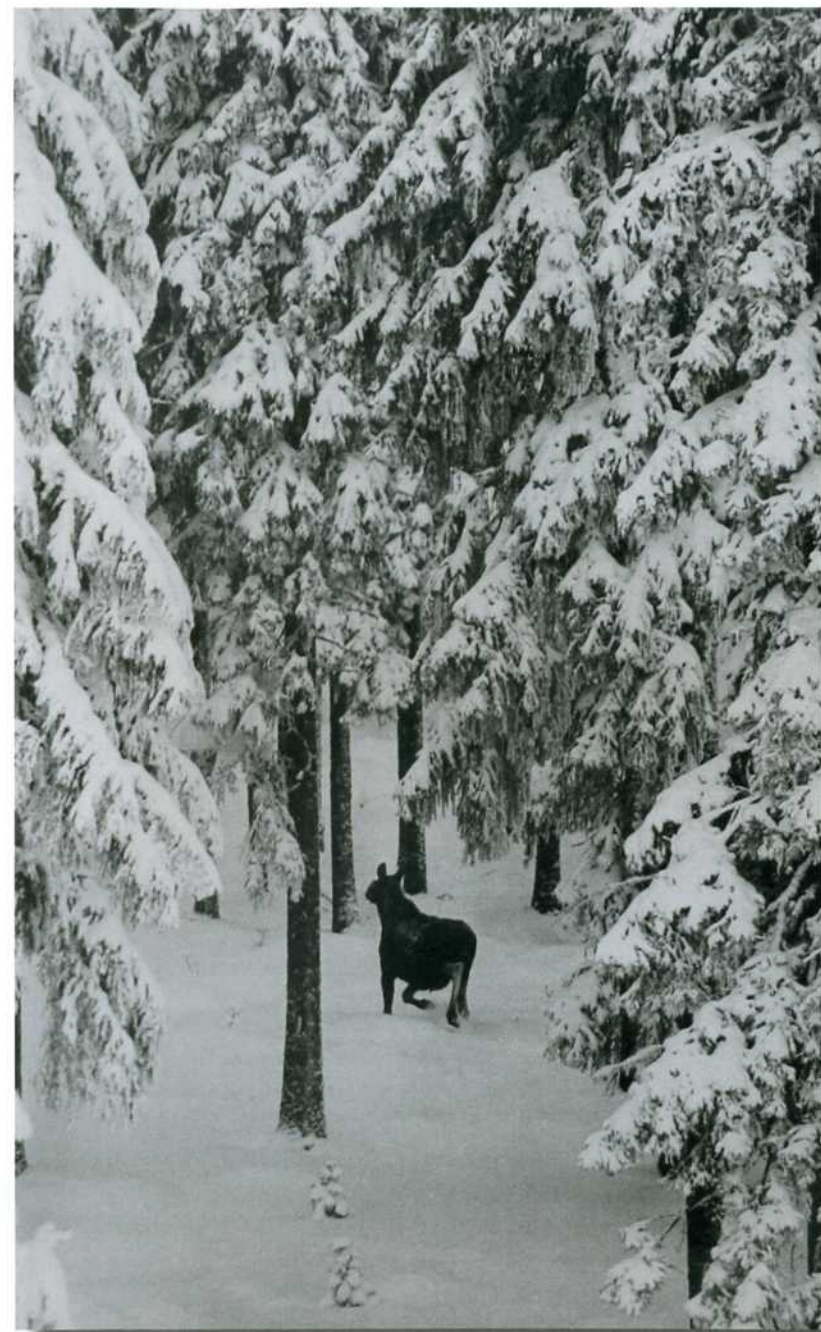
Jag har säkert i all hast, glömt någon fågelart, men visst är det spännande att fabulera om förutsättningarna för fågellivet i framtiden.

I nästa nummer av Fåglar i Leksand/FiL, har jag för avsikt att precisera konsekvenserna av den andra av punkterna ovan, "Skogsbrukspolitik", ifall redaktören ger mig utrymme. Jag kan redan nu avslöja att ex.vis gråspetten kommer då att hamna som "vinnare" i det fallet.

Hur skall man då tolka budskapet i denna spektakulära artikel?

Jag får väl göra en sammanfattande bedömning som slutartikel om några år, då alla punkternas konsekvenser har redovisats.

Då kanske vi redan vet svaren!

Gösta Tysk

Älg

Kungsörnsprojektet i Dalarna

Kungsörnsprojektet i Dalarna hade möte i Leksand

Bogdan Persson
Börje Dahlén

Den 21 oktober höll Dalarnas örninventerare möte i vår klubblokal i Norsbro. Kungsörnsprojektet i Dalarna tog sin nuvarande form under våren 2003. Projektgruppen består av ett antal kontaktpersoner och arbetsgrupper fördelade på länets samtliga kommuner. De jobbar med inventering av kungsörnsäckningar i Dalarna och uppföljning av dessa. Börje Dahlén är spindeln i nätet som samordnar det hela i ett nära samarbete med länsstyrelsen.

Kungsörn (Aquila chrysaetos)

Mötet inleddes med Börjes redovisning av årets häckningsframgång och nyfunna örnrevir i länet. Dalarnas län hade 17 lyckade häckningar konstaterade sommaren 2007 och dessa resulterade i 22 stora ungar. Det får anses som ett mycket gott resultat. Totalt känner man till 38 besatta revir i länet.

Hasse Nydahl gav en sammanfattande presentation av det nationella kungsörnsymposiet som hölls på Gotland i början av oktober. Mötet hade tydligen handlat mycket om problemen som den nya "gröna vindkraften" ställer till för örnarna och andra fåglar. Från ön Smöla i Norge har man mycket dåliga erfarenheter och havsörnspopulationen där har påverkats efter att vindkraftverken gjort sitt intåg på ön. Hela 13 havsörnar (och många andra fåglar) hade konstaterats dödade där till följd av krock med rotorbladen som når hastigheter på uppemot 240 km/h. Problematiken diskuterades även på mötet i Leksand och Börje framförde synpunkten att om vindkraftverken ska byggas är det bättre att bygga dem i skogen och låta marken nedanför växa igen, eftersom örnarna krockar med rotorbladen just när de jagar och de jagar ju inte särskilt mycket i skog, utan mest i öppen terräng. Gunnar Lind påpekade att problemet troligen inte kommer att bli särskilt stort i Dalarna, eftersom vi saknar områden med extremt stora ansamlingar av fåglar. Uppmärksamhet i frågan och debatt i media efterlystes från mötet.

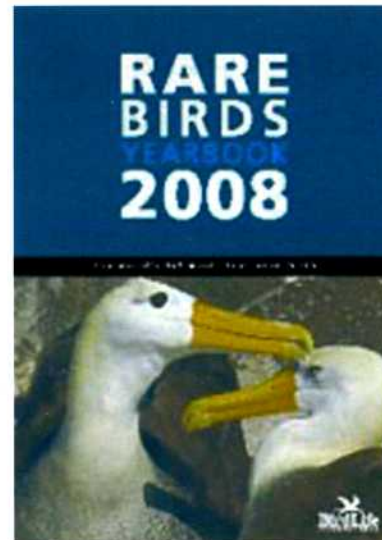
Börje presenterade vidare lite historik om kända kungsörnsrevir i Dalarna sedan 1869, då man endast kände till ett revir i Rörbäcksnäs. Så sent som på 70-talet var antalet uppe i endast 8 revir för att på senare år "växa explosionsartat" till 45 kända revir, varav 38 är besatta för tillfället. Tillväxten är till större delen beroende av bättre kunskaper och bättre inventeringar, men avspeglar förmodligen även en reell ökning av kungsörnsstammen i Dalarna.

Vi planerade också för inventeringen 2008, då vi hoppas kunna göra en ordentlig satsning i östra delen av Dalarna med hjälp av inventerare från Falun, Rättvik och Leksand. Ett förslag till ny författning angående inventering av kungsörn diskuterades och remissväret från kungsörnsprojektet i Norrland och Dalarna presenterades. Marie Olsson berättade om arbetet i den regionala rovdjursgruppen där hon sitter med som DOF:s representant. Innan mötet avslutades tittade vi också på en del bilder från årets ringmärkning samt från de nya örnbon som hittats under hösten.

RARE BIRDS

Staffan Müller

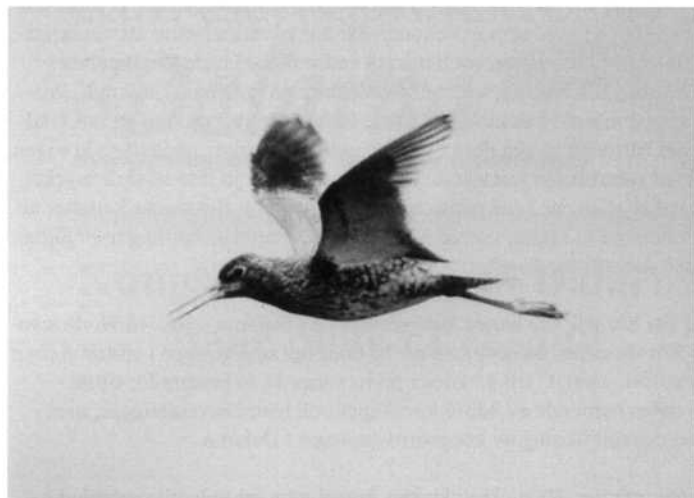

Erik Hirschfeld har antagit en utmaning att skriva en bok om de mest utrotningshotade fågelarterna i världen. Tanken är att det skall bli en årsbok som regelbundet beskriver populationsstatusen för de ovanligaste fåglarna i världen.

Jag har det första exemplaret i min hand och har tagit del av denna skrämmande läsning som ändå är beskriven i en positiv och förhoppningsfull anda och är illustrerad med en massa vackra bilder. En given bok för oss som är delaktiga i det naturvårdsarbetet som bland annat Leksands fågelklubb sysslar med!

Gå in på www.rarebirdseyearbook.com så kan Du läsa mer!

Minnesvärt

Staffan Müller

Rödbena

(*Tringa Totanus*)

Foto: Kjell Wallberg

Kjell Wallberg är borta!

En av grundarna till Leksands fågelklubb har gått bort.

På den tiden, slutet av 1970-talet, var vi ganska små.

Kjell hade just fyllt 30 och jag var 5 år yngre då han bad mig provåka en Audi Quattro som han just hade köpt in. Det var en personbil, men den hade 4WD! Unikt!

Han var som en tonåring när han visade upp bilens prestanda i kurvor och som jag minns även i någon rondell. Det var samma med motorbåten som han hade ankrat vid Kajen. Ekolod var också något innovativt som han skaffat och kunde imponera med.

Vad var det här då?

Jag beskriver i min dödsruna en pryltokig vilde som något uppskattande.

Poängen med Kjell var att han förstod vitsen med nymodigheter. Jag hade ännu inte kommit ur ungdomsprotesten att "aldrig köpa någon färg-TV" (som jag tyckte var höjden av onödiga uppfinningar och ett resursslöseri) förrän han kallade hem mig till Hagagatan och skulle titta på en låda som han hade investerat i. Han var kassör i fågelklubben och ville använda lådan till sina register. En "dator" kallade han sin låda. Det var hösten 1978!

Han visade hur man kunde göra bokföring och även medlemsregister som behandlades och sorterades i lådan. Fantastiskt!

På den vägen är det.

Fågelklubben är tack vare Kjell Wallberg en väldigt välstrukturerad förening och tack vare hans grundmurade sinne för juridik och ekonomi är Leksands fågelklubb en trygg och innovativ förening för fågellivet i Siljansbygden.

Vi hälsar till Kjell och hans nära och kära och lovar att fortsätta att kämpa för naturvård och fågelliv genom vår förening!

Tack Kjell!

Och så var det Lars Erik Ohlsson/LEO

Brandchefen i Hofors, en äldre gentleman, seg och som regel iförd träningsoverall och boende i Västanvik; Lars Erik Ohlsson var också med och startade upp Leksands fågelklubb i mitten av 1970-talet. Nu är också han borta och det börjar kännas tomt för oss som står kvar i fågeltomen och blickar ut över våra livsverk.

LEO var ju som sagt yrkesman långt ifrån Leksand, vilket innebar att han inte hade en chans att mer än att göra spontaninsatser för Fågelklubben. Han var således inte med i styrelsearbetet eller de ordinarie sammankomsterna, men när det gällde arbetsdagar i Limsjön eller voljärbygge för berguvarna, var han den som fanns först till hands med kratta eller hammare i handen. Vi minns också han fantastiska fågelfilmer som han visade på våra bildvisningsaftnar och LEO's suveräna kompetens som ledare och vuxen när vi, Bosse Alex och Lars Åke Thorman och jag, m.fl. var ute med fågelklubbens ungdomar eller skolklasser runt om i landet. Tack för allt Du gjort för oss i vår förening! När tranan kommer åter till Limsjön i april, hälsar jag från dig LEO!

Ytterligare minnesord

Hösten har varit kämpig eftersom det gått bort trogna medlemmar i Fågelklubben.

Under hösten har också två av landets förnämsta naturfotografer, med anknytning till Leksands fågelklubb, gått ur tiden.

P Roland Johansson skulle ha kommit till oss i vinter och visat bilder från Djupbäcka, det senaste kommunala naturreservatet i komtmunen. Tyvärr hann han inte med detta och det är med stor sorg vi saknar denna fantastiska människa och naturvän och vi hoppas att vi kan visa några av hans eminenta bilder i kommande tidskrifter.

Tack för allt P Roland, vi tänker på Dig och dina anhöriga.

Lövsångare
(*Phylloscopus trochilus*)

Foto: Roland Johansson

Upprop för Lavskrikan

Staffan Müller

Det blev "lapp på luckan", dvs. fyllsatt på Fågelklubbens filmafton med Ingemar Lind från Tännadalen. Programmet som lockade många, var "Samtal med en lavskrika" som beskrev filmfotografens kontakt med den sällskapliga fågeln i gammelskogen.

Filmen blev en närgången studie av lavskrikornas kamp för tillvaron i en hotad urskog i Härjedalen. I slutet av filmen blev skogen avverkad och fåglarnas framtid lämnades med ett frågetecken. Det här var en dokumentärfilm men dramainslaget förstärkte ju filmen som var otroligt välgjord. I Leksand är lavskrikan utrotningshotad och det finns i dag, uppskattningsvis endast mellan 50 och 100 individer kvar i de kvarvarande resterna av gammelskogen i kommunen. Vi gör allt vad vi kan för att skydda den sällsynta fågeln och med länsstyrelsens initiativ att skydda Kägelberget, Trätbodarna och Korantberget hoppas vi att fåglarna får en fristad även i vår kommun. Nu hoppas vi på många rapporter från älgjägarna som brukar meddela observationer av lavskrika under älgjaksveckan. Fågelklubben hoppas också på att kommunens vinterfågelmätning i det blivande naturreservatet vid vägskälet mot Ljusbodarna på Dala Järnavägen skall locka lavskrikan, så att allmänheten får möjlighet att studera den vackra fågeln.

Vi får se om vi kan rapportera lavskrikan den sista veckan i januari, då vi varje år, brukar ha ett upprop för vinterfågelmätning tillsammans med Falu Kuriren. Vill Du ge dig en chans att se lavskrikorna i Leksand kan Du för övrigt bege Dig till Långsåsens fäbod eller Trätbodarna i västra Leksand. Vid Flymyrkojan i östra delarna av kommunen fanns den till det blev en avverkning i området, men vi hoppas att få tillbaks fågeln på utfodringsplatsen där. Vi återkommer med resultatet av årets lavskrikeupprop och hoppas att den fortfarande vill visa sig i Leksands kommun, för dem som vistas ute i naturen.

Plantera Cembratall!

Staffan Müller

Fågelklubben har fått i massor av rapporter om nötkräkor som visat upp sig i trädgårdarna runt om i kommunen. I Insjön, där jag bor, var det under juli och augusti i stort sett bara att åka till Vattberget för att lyckas titta på den underbara fågeln. Gemensamt för samtliga observationer är att fågeln har suttit i planterade Cembratallar, som är ett relativt populärt prydnadsträd i trädgårdarna i kommunen. Cembratallen har långa barr och under högsommaren mognar de extremt stora kottarna, vilka lockar just nötkräkorna. Såväl Mats Knutsson som jag har dessutom hittat på nötkräkor i storskogen, där det definitivt inte finns några Cembratallar. Det betyder att nötkräkan säkert har hittat en näringsnisch i granskogen och kanske kommer att klara livhanken under vintern, då cembrakottarna har tagit slut. Säkra är dock att försöka plantera Cembratall i kommunen så att vi får behålla dessa nötkräkor som spritt sådan glädje bland fågelvännerna i kommunen under några år efter sekelskiftet. Jag har uppvaktat kommunens stadsträdgårdsmästare och bitt henne att planmässigt plantera ett 20-tal Cembratallar i våra grönområden och tätortsnära kommunskog. Bergkvistsågen har också lovat att anvisa ett litet skogsskifte som vi kan plantera igen med cembraplantar. Skogsstyrelsen kommer också att uppvaktas i denna naturvårdsgärning och vi hoppas att de kan rekommendera alla skogsägare som står i begrepp att beställa plantor för förnyring av sin mark, att sätta en handfull Cembratallar på sina skogsskiften.

Foto: Kalle Bergström

Nucifraga caryocatactes

Du kan också göra en insats genom att plantera åtminstone en cembratall i din närhet, antingen på tomten eller hos någon vänligt sinnad nabo! Lycka till med din naturvårdsinsats för nötkräkan och rapportera gärna om Du fullföljer denna uppmaning!

Min första digiscopade Sothöna (*Fulica atra*)

Täkern 2006

Martin Linzie

Ett par vackra bilder från en försärlehane som häckade tillsammans med en hona inne i såghuset vid min brorsons såg i byn Skålhol, Skeberg i maj-juni månad. Paret fick ut en unge.

Bilder är digiscopade.

Åke Tidigs, Djura, Skeberg och Norrtälje.

Forsärla (*Motacilla flava*)

En långväga hälsning från Pinit Saenkaw.
Vårn glada guide i Thailand.

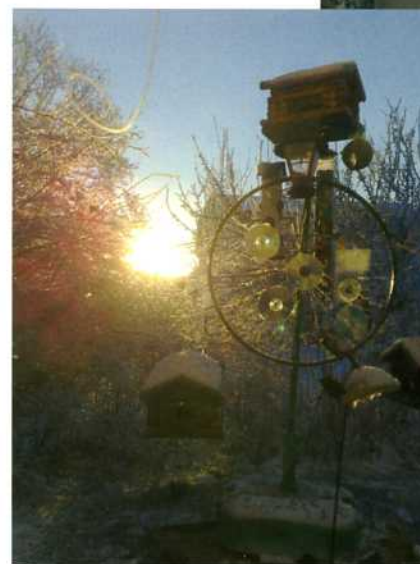
Collared Kingfisher (*Todirhampus chloris*)

Nötväcka (*Sitta europea*)

Bilden tagen på fritidshustomten
i Kullsbjörken den 18 maj 2007.

Leif Munters

En hälsning från Peter Wintergren!

Så här borde allas fågelbord se ut!! red.anteckning

Leksand på "Svalan"

Bogdan Persson

Hur bra är vi att rapportera våra fågelobservationer, vi som bor i Leksands kommun?

Till och med den 12 december har man under 2007 rapporterat 2474 rader (1 rad per art och tillfälle) från Leksand. Av dessa var 556 (22,5 %) arter som rapporterats enligt kriterierna som raritetskommittén och regionala raritetskommittén har satt upp.

Totalt har 130 personer rapporterat från Leksand. Bland dessa finns naturligtvis en hel del skådare som inte bor i kommunen utan bara haft vägarna förbi och skådat här. Antalet rapportrader per rapportör är 19 i snitt.

Tyvärr går det inte att få ut statistik från svalan om vilka som varit flitigaste rapportörer. Däremot går det att se att Conny Land från Siljansnäs rapporterat in flest olika arter under året (108). Det är tråkigt att antalet obsrader per rapportör inte går att läsa av på sajten. Den statistiken borde vara mer intressant om man ska uppmana folk att rapportera flitigt och regelbundet, inte bara då man fått ett nytt "årskryss". I sanningens namn skall sägas att det finns en lista på 100 flitigaste rapportörer på Svalan, men då handlar det om hela landet och samtliga år (går ej att plocka för enstaka år). Hittar endast en person från Dalarna på den listan (Sten-Erik Bohlin från Grängesberg). Ingen från Leksand.

Hur ser det ut med andra kommuner i länet? Återigen får vi titta på antalet rapporterade arter. Leksand ligger faktiskt på fjärde plats bland länets 15 kommuner, med sina 189 inrapporterade arter... efter Mora (214), Orsa (205) och Borlänge (196). Inte så illa. Men vi är tätt följda av Falun och Ludvika som har rapporterat 188 arter var.

Bland de mest udda fynden från Leksand, kan vi nämna:

- 18 stycken sträckande spetsbergsgäss rapporterades från Vattholmsskären den 30 september av Lars Hansson och Cecilia Fahlén.
- Hela 50 stjärtänder rapporterades från Vattholmsskären den 30 september av Lars Hansson och Cecilia Fahlén)
- Ägretthäger vid Limsjön var en av vårens riktiga rariteter. Den sågs den 26 april och rapporterades in av Petrus Tegnér kl 7.45 och därefter av många andra rapportörer. Den var kvar även den 27 april.
- En skräntärna rastade i Limsjön den 7 juni. Anders Hans med flera finns som rapportörer.

Antal rapporter i Dalarnas kommuner.

(Inom parantes antal rapporter enligt rrk's rapportmall och procentandelen)

1.	Falun 7668 (927) 12,1%
2.	Hedemora 7353 (1158) 15,7%
3.	Borlänge 5432 (1306) 24,0%
4.	Avesta 4916 (505) 10,3%
5.	Ludvika 4056 (637) 15,7%
6.	Mora 3915 (930) 23,8%
7.	Orsa 3359 (912) 27,2%
8.	Älvdalen 2822 (421) 14,9%
9.	Leksand 2474 (556) 22,5%
10.	Rättvik 1337 (156) 11,7%
11.	Malung 1319 (254) 19,3%
12.	Säter 1177 (326) 27,7%
13.	Vansbro 876 (92) 10,5%
14.	Gagnef 666 (137) 20,6%
15.	Smedjebacken 439 (94) 21,4%

Utifrån raderna ovan kan vi se att det rapporteras på lite olika sätt i kommunerna. Falun är flitigast, men har nästan den minsta andelen rapporter som fyller rapportmallens kriterier (12,1 %). De rapporterar "allt" och det är bra! Mest "raritetsfixerad" är man i Säter (27,7 %) tätt följda av Orsa (27,2 %). Det är också bra. Det är just det som är så bra med Svalan. Man avgör själv vad man tycker är värt att rapportera. Den som söker i arkivet kan själv rensa ut det som känns ointressant och välja det som är intressant. Ju fler rapporter desto bättre bild av fågellivet. Var med du också och bättra på siffrorna för Leksand. Dela med dig av dina observationer!

Memoriam

Staffan Müller

Det är sorgligt att flera av våra trogna medlemmar har gått bort och det är väl bara att konstatera att vi är en "pensionärsförening" och det är naturligt att vissa av oss går vidare. Inte bara Kjell Wallberg och P Roland Johansson som har varit två profiler i föreningen, som jag på skrivit om på annan plats i "Fåglar i Leksand" har avlidit under hösten. Nu har även Gösta Tysk har gjort detsamma.

Gösta Tysk

När jag var en lite krabat på si så där 10 år nere i Småland, fick jag av en händelse tag på en bok "Med vilt i sökaren" på bokrean i Strömsnäsbruk. Gösta Tysk var författare och jag vårdade denna bok ömt och förvarade den tillsammans med utgivningar av Sten Bergman, Bengt Berg och Sven Gillsäter som privata skatter i min bokhylla.

Gösta skrev om och fotograferade björn, älg och tjädrar uppe i Dalarna, landskapet i norr och man fick en känsla av att Dalaskogen var något alldeles extra exotiskt jämfört med det småländska högländet. Gösta gav mig stimulans att fotografera och med min 30-kronorskamera, en Instamatic från Agfa tog jag min första naturbilder som i jämförelse med Göstas bilder inte alls kom upp i den kvalitet som jag önskade.

Föga visste jag då, 1966, att jag så småningom skulle bli erbjuden av Gösta att följa med honom ut i hans privata tjädergömsle i Dala Järna!

För mig var Gösta en av förgrundsgestalterna till ett naturintresse som i mitten av 1900-talet spirade i folkhemmet och han har betytt mycket för förståelsen av rovdjur och vildmark i landet. Nu har Gösta slutat sitt värv och har till slut, med ålderns rätt fått ro!

För oss i Leksands fågelklubb är det nu viktigt att föra arvet från våra avlidna medlemmar vidare och kämpa vidare för att lavskrikan, björnen och tjädern skall finnas kvar i vår alltmer utarmade natur.

Tack från oss i fågelklubben!

Ert minne lever!

Nya Medlemmar...

*Leksands Fågelklubb hälsar nya medlemmar
varmt välkomna i Föreningen.*

Pet Leijström, Borlänge

Gunta Dambekalns, Hässelby

Lars-Johan Klockars, Insjön

Gunnar Lundström, Bjursås

Birger Roos, Bjursås

Rune Berg, Vansbro

Bernt Bonander, Gällstad

Carl-Olof Levinsson, Vegby

Leif Hällberg, Leksand

Anders Jerk, Norra Lindberg

Börje Olsson, Falun

Klara Jenning, Leksand

Stig Bergström, Rättvik

Kerstin Laurell, Leksand

Lars Laurell, Leksand

Projekt pilgrimsfalk i Mellansverige 2007

Text o bild: Lars Nilsson, bild: Krister Larsen och Bogdan Persson

Falkstammen i Mellansverige har en någorlunda stabil men fortfarande mycket skör population. Under 2007 fanns fem lokaler med falk från Jämtland i norr till Da-larna i söder. På sammanlagt tre lokaler i Dalarna och Närke har även i år utsättning av falkungar från Nordens Ark skett. Naturskyddsföreningens lokalavdelning i Leksand är huvudman för ringmärkning och utsättningarna i Mellansverige. Finansieringen av verksamheten vilar i händerna på Alvins fond.

Häckningar i Mellansverige

På de etablerade lokalerna fick alla fem paren fram ungar med ett snitt på 3,2 ungar per häckning.

I Säter pågick en intensiv spaning under juni men de tre ungarna upptäcktes först när de var flyg-ga och kunde därför inte ringmärkas. Alla tretton ungar på de övriga lokalerna kunde dock ring-märkas utan störning eller problem.

Förra årets lokal FB visade i år inga tecken på aktivitet trots flera dagars spaning.

Ett nytt ställe ett par mil norr om FB visade dock vid flera tillfällen på aktivitet men inga tecken på häckning. Det visade sig senare att en ettårig hona fanns i berget med en utfärgad hane. Förmodligen är det en första etablering och lokalen får tillsvidare namnet M1. En teori kan vara att hanen i paret från FB flyttat hit med en ny hona. Vi kanske får svaret nästa år.

Ytterligare en observation i Hälsingland har gjorts vid en brant där en ensam hane flög in mot branten med byte.

Lokalen i Smedjebacken spanades av vid flera tillfällen men inga falkar observerades.

Vid lokalen TS som visade på aktivitet under 2006 kunde inga spår av falk ses i år, det fanns dock en observation av uv.

Totalt har ett 40-tal berg spanats av i Dalarna, Hälsingland, Medelpad, Jämtland och Härjedalen under maj och juni utan att visa några spår av falk i berget.

Med hänvisning till lyckade häckningar och utsatta ungar under de senaste tre åren bör teoretiskt 2-3 nya etableringar vara realistiskt under 2008.

Gagnef

Honan E8 kom troget till sitt revir från vinterkvarteret i Holland. Även denna vinter har hon uppe-hållit sig vid samma kyrktorn och jagat över samma marker som tidigare år. Att falkarna överlever och återkommer beror till stor del på att de hittat ett revir under vintern där ingen jakt eller andra hot förekommer. Detta ger en enkel slutsats att har de klarat det första året så klarar de även att överleva fortsättningsvis och därmed återkomma flera år i följd. Hanen lyckades med ganska stor säkerhet avläsas efter flera försök och slutsatsen blir att den frisläppts i Vansbro år 2005 med kombinationen X8.

Paret etablerade sig på lokalen OX ca 5 km från branten DK. Honan häckade här första gången år 2000 och fick då fram en unge. Därefter har häckningen skett i stora branten på DK. I år fick de fram 2 ungar av totalt 4 ägg. Ungarna sågs senare under sommaren på vingarna och verkar ha klarat sig fram till flytten söderut.

Honan E8 som häckat i Gagnef sedan år 2000

Foto: Bogdan Persson

Älvdalen

Paret återgick i år till den gamla branten och häckade på en av de två små hyllor som finns att tillgå. Falkarna är nästan omöjliga att läsa av på grund av svåråtkomlig biotop. Med anledning av att äggen var ovanligt mycket större jämfört med tidigare år och även beteendet i luften var annorlunda så kan jag konstatera att det med största säkerhet i alla fall är en ny hona i branten. Fyra friska ungar märktes i mitten av juni och de utvecklades normalt och blev flygga i början av juli.

Jämtland

Paret i Jämtland häckar för femte året i följd. Första året kunde konstateras att honan härstammade från ett utsläpp på KL i Leksand. Under senare år har ingen av falkarna kunnat avläsas. För första gången kunde hyllan lokaliseras exakt och efter en strapatsrik klättring kunde fyra feta ungar ringmärkas på en långsmal hylla. Det kändes som en seger att äntligen kunna ringmärka och ta prover på ungarna.

Branten är ca 200 m hög och hela repet på 50m gick åt för att nå ner till hyllan.

Mora

Den nya lokalen FB som upptäcktes förra året visade sig i år helt tom på aktivitet av falk. Senare under sommaren kunde dock ett par iakttas på en lokal ca 20 km rakt norrut. Paret sågs vid flera tillfällen uppehålla sig i ett gammalt falkberg som hållits under uppsikt under flera år. Ingen häckning kom dock till stånd i år då honan visade sig vara en ettåring. Varken hanen eller honan av-lästes men en hypotes är att åtminstone hanen kan komma från FB. Vi får se till våren vad som händer.

Ljusdal

För andra året i rad kunde tre ungar ringmärkas på en hylla ca 5 m nedanför förra årets hylla. Ett rötägg samlades in. De tre ungarna togs upp så alla kunde bevittna ungarnas välmående och sedvanlig fotografering genomfördes. Senare under sommaren sågs ungarna på vingar vid bran-ten.

Ytterligare en observation har gjorts i en brant i södra Hälsingland i samband med örninventering. En hane kom med byte och försvann in i berget. Branten kontrollerades vid ytterligare ett tillfälle men inga indikationer på häckning kunde göras.

Hacking i Dalarna

Nio ungar från avelsstationen på Nordens Ark sattes ut på två lokaler i Dalarna och en lokal i Närke.

I Rättvik sattes bara två ungar ut i början av augusti. Detta som en följd av att hälften av alla ungar på Nordens Ark dött i en kombination av salmonella och ett virus.

Som vanligt var det stor uppslutning av naturvårdare vid kalkbrottet i Rättvik, såväl unga som en några år äldre generation. Naturskyddsföreningen bjöd generöst på korv med bröd och alla såg ut att trivas trots det mulna vädret.

Två av skötarna från Nordens Ark var med och kunde nöjt konstatera att falkarnas nya hemvist bjöd på en storslagen natur med Glisstjärn i bakgrunden och de blånande bergen som inramning.

I Borlänge sattes fyra ungar i slutet av juni. Buren öppnades den 4 juli.

En av ungarna, en hona, var från en annan kull och ca 6 dagar yngre än de övriga tre. Det var ett litet experiment som föll väl ut med att sätt ut en unge som var så mycket yngre. Sex dagar är en lång tid i en falkunges liv och den var mer vit än brun där den hamnade i buren. Den tog sin tid på marken trots att de övriga tre redan var på vingar. Men som en programmerad robot kom den iväg på vingar helt normalt efter att den blivit ca 40 dagar gammal. Den blev heller inte undanskuffad av sina äldre kompisar utan fick äta under samma kamratliga anda som de övriga tre. Ungen hade även varit ner till Helsingborg och sökt asyl på Lantmännens silo under 6 timmar men blev avvisad av sina skånska fosterföräldrar där. I Dalarna och Borlänge kunde den till slut känna sig trygg och välkommen.

I Örebro fortsatte utsättningarna även i år. Tre ungar kunde frisläppas, två honor och en hane. I samband med frisläppandet så observerades en duvhöksfamilj i området. Vissa säkerhetsåtgärder gjordes men ingenting hände i samband med frisläppandet utan allt flöt på lugnt och stilla. Utsättningen gjordes den 27 juli och buren öppnades den 1 augusti.

Sammanfattning

Som tidigare år är det fortfarande de etablerade lokalerna som visar aktivitet. Men flera lokaler visar på viss aktivitet med observationer av falk i och intill olika branter. Med tanke på de senaste fem årens produktion av både vilda och utsläppta falkungar, totalt 119 stycken, så bör teoretiskt etableringen ta fart även på nya lokaler i Mellansverige de närmast kommande åren. Många är engagerade och gör ett ovärderligt arbete för att återlämna falken till vår fauna i Mellansverige. Det är ofta tidsödande att sitta och vänta på att en falk skall sätta sig i den rätta tallen för att kunna läsas av, dessutom blir det många mil att köra på oländiga vägar. Men ornitologer är ju ett hänfört släkte med ett stort tålamod och jag vill därför tacka alla som ställt upp på olika sätt, ni gör ett fantastiskt arbete. Jag väljer att inte nämna någon med risk för att glömma någon.

Ett stort tack till alla!

Däremot vill jag speciellt tacka Alvins fond som gör det ekonomiskt möjligt att bedriva projektet.

Vad gäller själva fältarbetet så lade vi i år lite extra krut på att inventera berg i Hälsingland, Medelpad och Jämtland.

Ett 15-tal berg spanades av utan att någon aktivitet eller observation av falk kunde noteras. Det finns dock många fantastiska branter med stor potential som lämpliga häckningslokaler. Kanske blir detta område nästa skutt för att bilda ett kärnområde. Både den nordliga populationen och den i Mellansverige möts i dessa områden. Många branter är dock kvar att spana av inte minst i Ångermanland och södra delarna av Västernorrland.

Arbetet med att sätta ut ungar från Norden Ark fortsätter helt beroende på hur många ungar som kan levereras.

Årets verksamhet på Nordens Ark stötte för första gången på problem med salmonella i kombination med ett virus. Detta medförde att samtliga 18 befruktade ägg kläcktes men av de 18 ungar överlevde bara 9 till dess att de kunde sättas ut. För första gången på Nordens Ark dog sju av ungarerna på grund av salmonellainfektion. De flesta av de smittade ungarerna dog efter en vecka, någon levde upp till 11 dagar innan den tynade bort. Ytterligare en unge dog i samband med utsättning till fosterföräldrar i en av burarna

Lite cyniskt kan man antyda att bara de starkaste överlever, vilket skulle medföra att de 9 ungar som kom ut på sina respektive hackinglokaler har bra förutsättningar att klara sig framöver också.

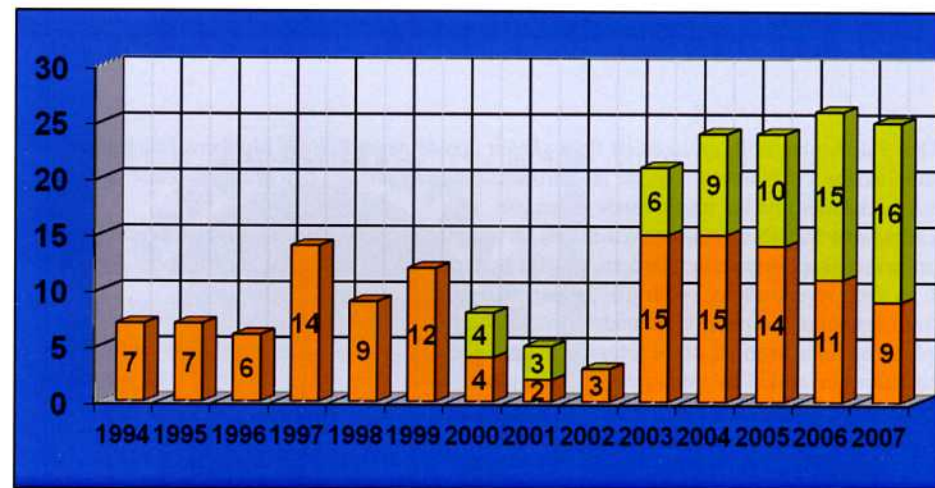
Glädjande kan noteras att flera par lagt befruktade ägg på Arken och förhoppningsvis kan nästa år ge en bra utdelning på aveln, förutsatt att inga sjukdomar drabbar ungarerna. Personalen på Arken gör ett fantastiskt jobb och har haft näst intill 100 % överlevnad tidigare år.

Den samlade pressen gav sin bild av "hackingverksamheten" både på KB i Närke och på GL i Rättvik. Det är snart nytt år och förväntningarna på nästa års falksäsong börjar sakta växa med en förhoppning om ytterligare häckningar.

Tack för i år!

Resultat

Antalet ungar från hacking och från det vilda i Mellansverige under tiden 1994-2007

■ Ungar utsatta med hacking
■ Ungar födda i det vilda

Fotogrupp tar form i Leksands Fågelklubb

Bogdan Persson

Den 9 december hölls äntligen ett flera gånger uppskjutet möte med klubbens fotografer i klubblokalen vid Norsbro. Det var ett introduktionsmöte där den nya gruppen skulle ta form. Och det kändes mycket inspirerande redan här.

Deltagarna framförde sina önskemål och förväntningar angående fotogruppen. Nyckelorden var, gemenskap, inspiration, lärdom, projekt och resor. Själv förväntar jag mig även att vi ska bli en flitig leverantör av bilder till "Fåglar i Leksand".

Som det verkar kommer vi nu under vintern att börja med en studiecirkel i bildbehandling. I planerna finns även ett större fotoprojekt om Limsjön, som så småningom förhoppningsvis resulterar i en artikel till tidningen. Till juni planeras även en resa till ett "fågelberg", troligen Island, eller möjligtvis Runde.

I dagsläget består klubbens fotogrupp av 10 personer. Är du intresserad av att vara med? Kontakta undertecknad på bogdan.persson@telia.com, eller tfn 073-800 87 20.

Tack till sponsorer...

Leksands fågelklubb och Örn 72 tackar följande sponsorer för örnutfodringen

CLAS OHLSON

ÖHRNS

MÅLERI AB LEKSAND

Hemsidan...

Besök gärna hemsidan och skriv i gästboken, så blir ulla-britt jätteglad!

Svalan...

Visste du att du kan lägga in bilder på Svalan? Svalan är inte bara ett ställe där man rapporterar in sina obsar, det är också ett ypperligt hjälpmedel för dina obs-dagböcker el liknande. Så ut och fota och rapportera på Svalan när du kommit hem!

Eller om du sett något i Leksand så kan du rapportera direkt till Mats Knutsson våran ständige rapportmottagare.

Leksands Fågelklubb

Styrelsen

Ordförande

Staffan Müller 073-322 23 45 staffan.myller@leksand.se

Sekreterare

Ulla-britt Larsson 0247- 210 91 ulla.21091@telia.com

Kassör

Göte Bergkvist 0247-228 24 gote.l.bergqvist@nordea.se

Ledamöter

Annika Lekgård 0247-335 09

Bogdan Persson 0247-154 76 bogdan.persson@telia.com

Hasse Nydahl 0250 - 22474 025022474@telia.com

Thomas Jonsson 070-299 14 56 tompa_dalarna@hotmail.com

Vårt program hittar du i bilagan till tidningen, samt på hemsidan

Projektansvariga

Projekt berguv

Henry Pollack 0247-409 64

Ungdomsgruppen

Thomas Jonsson 070-299 14 56

Projekt Slaguggla/tornfalk

Gunnar Lind 0247-348 66

Rapportmottagare

Anders Hans 070-6302159 anders.hans@telia.com

Projekt Storlom

Ingela Spegelnäs 0247-505 14 ingela.spegel-naas@leksand.se

Gryssenstugan, samt hemsidan

Ulla-britt Larsson 0247-210 91 ulla.21091@telia.com

Våra övriga projekt och projektansvariga hittar du på klubbens hemsida <http://fagelklubben.leksand.nu>